

MODULBASERT TRENING FOR FØRSTEHJELPSPERSONELL

MODUL 7

HYPOTERMI, BRANN - , ETSE – OG ELEKTRISKE SKADER. HLR VED DRUKNING

Modul 7

Læremål

- Beskrive farer og symptomer på mild, moderat og alvorlig hypotermi
- Kunne forebygge hypotermi
- Kjenne til prinsippene for førstehjelpsbehandling av brann-, etse - og elektriske skader
- Beskrive kriterier for oppstart av HLR ved hypotermi og drukning

Modul 7

Innhold

- Vurderinger på skadested, spesielt egensikkerhet
- Aktiv/passiv oppvarming
- 9% regelen
- Nedkjøling og bruk av brannbandasjer
- Forebygge hypotermi
- Øyeskylling
- Skylling og nøytraliseringsvæske for syre/base

Modul 7

Innhold

- **HLR ved hypotermi/ drukning**
- Indikasjoner for oppstart HLR
- Måle temperatur
- God BHLR
- Vurdere defibrillering, ref TR0818 pkt. 5.11
- HLR under transport

Modul 7

Metode

- **Teori/plenumsdiskusjon:**
- Lokalisering av aktuelle steder for aktiv/passiv oppvarming på installasjonen.
- Lokalisering av aktuelle steder for nedkjøling på installasjonen (nøddusj etc.).

Modul 7

Metode

- **Praksis**
- **Trene på markør/hverandre:**
  - Pakke inn pasient i ulltepper/ bobleplast.
  - Bruk av øyeskylleflaske
  - Finne fram nøytraliseringsvæske for syre/base
  - Finne fram utstyr til kontinuerlig øyeskyl (f.eks. øyeskylle linse).

Modul 7

Metode

- **Utstyr fra førstehjelp-/akuttsekk**
- Ventilasjonsutstyr/ O₂
- Brannbandasjer
- Utstyr til innleggelse av venekanyler
- Redningsaks
- Sug

Referanser

- TR0819
- TR0821
- TR0822
- Legevaktshåndboken
- Norsk indeks for medisinsk nødhjelp

GJENNOMFØRING

- Teori
- Grupper på 2-3 personer
- Trening på markører/hverandre
- Bruke førstehjelps og akuttsekker, bobleplast, brannbandasjer, øyeskyll, skylling og nøytraliseringsvæske
- Tidsforbruk teori: 30 min
- Tidsforbruk praktiske øvelser: 75 min
- Tidsbruk evaluering: 15 min

HYPOTERMI GENERELL NEDKJØLING

Moderat hypotermi:(35-30°C)

- Fryser
- Skjelver
- Sløv og hjelpeløs
- Motorisk klønete
- Kald og blek pasient

Alvorlig hypotermi: (<30°C)

- Fryser ikke
- Skjelver ikke
- Langsom pust og puls
- Nedsatt bevissthet
- Blek, Stiv, kald
- Kan virke død
- Stor risiko for hjertestans

KONSEKVENSER

1. Nedsatt immunforsvar, kan gi økt infeksjon
2. Redusert effekt av medikamenter
3. Hjerterytmeforstyrrelser
4. Økt fare for blodpropp

BOBLEPLAST

BEHANDLING MODERAT HYPOTERMI

- Fjern pasienten fra kalde omgivelser for å redusere ytterlige nedkjøling
- Sjekk bevissthet, respirasjon, sirkulasjon og rektaltemperatur
- Oksygen på maske med reservoar (10-12 l/min)
- Fjerne vått tøy, gi varme og tørre klær, ulltepper og varm, gjerne sukkerholdig drikke til pasienter som
- Er helt våken og orientert
- Monitorer hjerterytmen

BEHANDLING ALVORLIG HYPOTERMI

- Som ved moderat hypotermi, og:
- Isolerende materiale og en ytre dampsperre i plast godt lukket
- Unngå ytterlige varmetap
- Unngå å bevege pasienten unødig
- Pasienten varmes opp først etter ankomst sykehus

BRANNSKADER

- Slukk ilden
- Kjøling av skade må starte snarest
- Ta av klær
- Fastbrendte klær må klippes av

BRANNSKADER

Rød tørr hud
Smerte

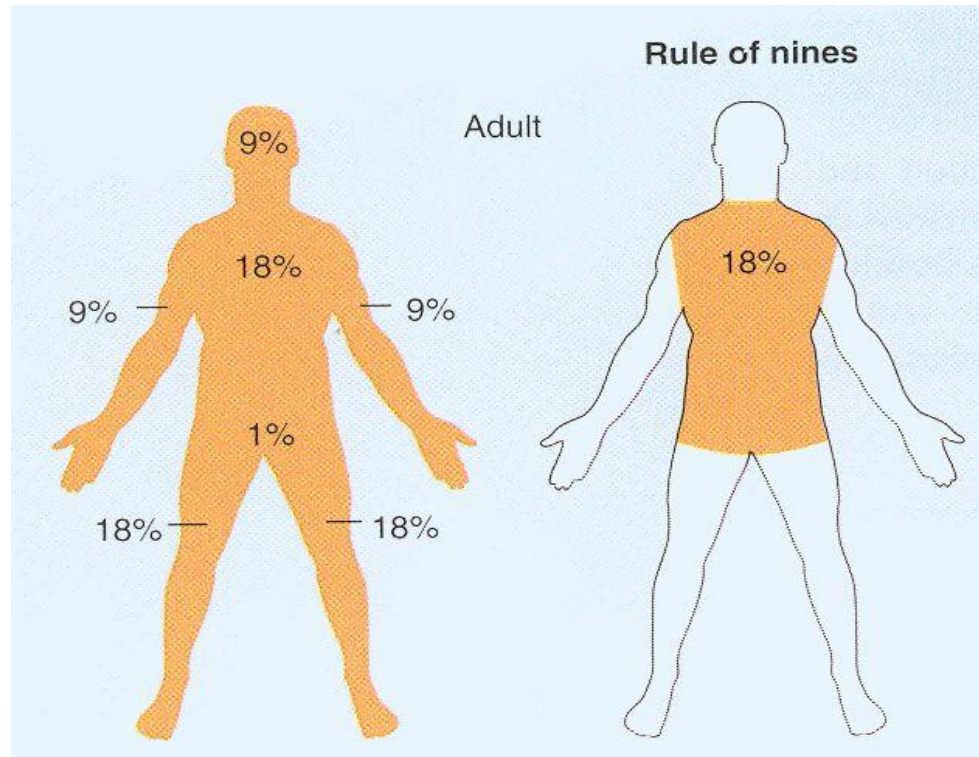
Smerter, blemmer

Grå/Svart hevelse

STØRRELSEN PÅ BRANNSKADEN I PROSENT

BRANNSKADER FØRSTEHJELP

UNDER 10 PROSENT

- Mindre brannskader
- Kjøl med kaldt vann i 10-15 min.
- Kjøl deretter med lunkent vann helst inntil pasienten er smertefri

OVER 10 PROSENT

- Større brannskader
- Kjøling med lett temperert vann, ca 15 grader, til pasienten er smertefri
- Obs hypotermi

BRANNSKADER FØRSTEHJELP

- Fjern metall fra stedet. Ringer og lignende
- Ta av løse klær, fastbrente klær må klippes
- Kjøl lenge nok
- Brannbandasje (gel produkter)
- Andre bandasjer må være fuktige
- Gjerne plast utenpå for å holde skaden fuktig

ETSESKADER

- Forårsakes av etsende kjemikalier, etsende syrer og lut
- Skadeomfang avhenger av pH, eksponeringstid og type stoff
- Behandles som brannskade
- Innhente informasjon

ELEKTRISKE SKADER

- Tenk egensikkerhet
- Slå av strømmen og befri pasienten
- Elektriske støt gir en momentant sjokkvirkning på kroppen som kan føre til både indre og ytre skader.
- Eksempel på skadeomfang:
  - Fallskade
  - Utvendig brannskade
  - Rytmeforstyrrelser i hjertet – hjertestans
- Selv om de ytre skadene ser små ut, kan de indre skadene være svært alvorlige

HLR VED HYPOTERMI/DRUKNING

- Hypoterm pasient som skal evakueres fra sjøen
- HUSK å tilstrebe horisontalt leie ut av sjøen, så sant dette er mulig
- Gjennomgå indikasjoner for oppstart av HLR
- Måle temperatur
- God BHLR
- HLR pågå til pasienten er varmet opp på sykehus.

PRAKTISKE ØVELSER

1. En person faller i sjøen, og blir reddet etter 15 min. Pasienten er blek, kald, skjelver ikke, er apatisk og stille. Tiltak og prioritering?
2. Etter en brann i boligområdet blir en person funnet med brannskade og sot på hode og hender. Sot i nesen og munnen. Lyserød hudfarge. Pasienten er bevisstløs, rask pust og rask/svak puls på håndledd. Da hun får oksygen på ventilasjons bag våkner hun etter 50 min., men er urolig og omtåket. Har smerter på venstre side av brystkassen. Tiltak og prioritering?
3. En person har flammer i klær, vedkommende løper rundt helt hysterisk. Tiltak og prioritering?

EVALUERING

Evaluering

observasjon i henhold til læremål

Læremål

- Beskrive farer og symptomer på mild, moderat og alvorlig hypotermi
- Kunne forebygge hypotermi
- Kjenne til prinsippene for førstehjelpsbehandling av brann-, etse - og elektriske skader
- Beskrive kriterier for oppstart av HLR ved hypotermi og drukning
- Sterke sider
- Kan forbedres

INSTRUKTØRVEILEDNING

- **HYPOTERMI, BRANN, - ELEKTRISKE OG -ETSE SKADER**

Tidsforbruk: 70 min

Læremål: Kunne forebygge hypotermi hos pasient
Kjenne prinsippene for førstehjelpsbehandling ved brann/ elektriske/ etseskader

Førstehjelper iverksetter og gjennomfører pasientundersøkelse på markør/hverandre etter ABCDE prinsippet.

ABCDE:

- Sjekke bevissthetsnivå
- Sikre frie luftveier
- Sjekke åndedrett
- Puls?
  - Varsle
  - Observere, bruke skjema og holde sykepleier informert om tilstand, ha fokus på endring av tilstand.

INSTRUKTØRVEILEDNING

- **HYPOTERMI:**
  - Flytte pasient bort fra vær og vind
  - Hindre ytterligere nedkjøling bruk bobleplast eller annet
  - Klargjøre for innleggelse av veneflon. Finne fram, montere infusjonssett og klargjøre for infusjon, fjerne luftbobler, dråpehastighet 20 dråper/ml. Assistere sykepleier
  - Observere pasient, vitale funksjoner, fyller ut observasjons skjema
  - Hudfarge, hudtmp, BT, puls, allmenntilstand
  - Psykisk støtte
- **BRANN,ELETRISKE OG ETSESKADER:**
  - Egen sikkerhet ved elektriske skader
  - Kjøle brannskade
    - Obs nedkjølings faren for pasienten
    - Bruk av brannbandasjer, gel produkter
    - Observere pasient, vitale funksjoner, fyller ut observasjons skjema
    - Hudfarge, hudtmp, BT, puls, allmenntilstand
    - Psykisk støtte